

Tarih : 16.1.2013

Sayı : 268

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kişiler arasındaki haberleşme içeriklerinin hukuka aykırı biçimde tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması veya kişilerin gizli yaşam alanına girerek veya başka suretle başkaları tarafından görülmesi mümkün olmayan bir özel yaşam olayının görüntülü veya sesli olarak saptanması ve kaydedilmesi, kimi zaman bunların çeşitli medya ortamlarında yayınlanması gibi suç teşkil eden faaliyetlerin nasıl ve hangi araçlar kullanılarak yapıldığının, bu araçların nasıl temin edildiğinin, bu araçların imal, ithal ve bulundurulması konusunda yasal bir kısıtlama bulunup bulunmadığının ve yaşanan bu sorunun çözümü amacıyla alınması gereken yasal, idari ve istihbari ve diğer önlemlerin tespiti için Anayasamızın 98, İçtüzüğü'nün 104 ve 105. maddeleri gereğince, "Yasadışı Dinlemelerin ve Teknolojik Araçlarla Özel Hayatın Gizliliğine Yönelik İhlallerin Tespiti, Önlenmesi Ve Gerekli Tedbirlerin Alınması" konusunda bir meclis araştırma komisyonu kurulmasını arz ve teklif ederiz.

③ Ayşenur BAHÇEKAPILI İST. MV.
④ Ahmet AYDIN Adana MV.
⑤ Mahir ÜNAL Kırıkale MV.
⑥ Mustafa Zeyid ASLAN Tokat MV.
⑦ Nurettin Çankı Gümüş MV.
⑧ Bilent Kuran İstanbul MV.
⑨ Emel Yılmaz 157 MV.
⑩ A. Gökay Kiliç Samsun MV.
⑪ Ali Ersoy 15 Bolu MV.
⑫ Mehmet Dön KUBAT İstanbul MV.
⑬ Harun Karaca 117 MV.
⑭ Ahmet Baha Ögütken 18 İstanbul MV.
⑮ Omer Faruk Öz Malatya MV.
⑯ Mustafa Atas İstanbul MV.
⑰ Ar. İhsan SAHİN Gaziantep MV.
⑱ Mehmet Dön KUBAT İstanbul MV.
⑲ Oya Eronet Diyarbakır MV.
⑳ Elazığ MV. SERMIN BALIK
㉑ Necdet Ünüvar 11 Adana MV.
㉒ Ali Çarşıbaşı 117 MV.
㉓ Mehmet Dön KUBAT İstanbul MV.
㉔ Mehmet Dön KUBAT İstanbul MV.
㉕ Mehmet Dön KUBAT İstanbul MV.
㉖ Mehmet Dön KUBAT İstanbul MV.
㉗ Mehmet Dön KUBAT İstanbul MV.
㉘ Mehmet Dön KUBAT İstanbul MV.
㉙ Mehmet Dön KUBAT İstanbul MV.
㉚ Mehmet Dön KUBAT İstanbul MV.
㉛ Mehmet Dön KUBAT İstanbul MV.
㉜ Mehmet Dön KUBAT İstanbul MV.
㉝ Mehmet Dön KUBAT İstanbul MV.
㉞ Mehmet Dön KUBAT İstanbul MV.
㉟ Mehmet Dön KUBAT İstanbul MV.
㊱ Mehmet Dön KUBAT İstanbul MV.
㊲ Mehmet Dön KUBAT İstanbul MV.
㊳ Mehmet Dön KUBAT İstanbul MV.
㊴ Mehmet Dön KUBAT İstanbul MV.
㊵ Mehmet Dön KUBAT İstanbul MV.
㊶ Mehmet Dön KUBAT İstanbul MV.
㊷ Mehmet Dön KUBAT İstanbul MV.
㊸ Mehmet Dön KUBAT İstanbul MV.
㊹ Mehmet Dön KUBAT İstanbul MV.
㊺ Mehmet Dön KUBAT İstanbul MV.
㊻ Mehmet Dön KUBAT İstanbul MV.
㊼ Mehmet Dön KUBAT İstanbul MV.
㊽ Mehmet Dön KUBAT İstanbul MV.
㊾ Mehmet Dön KUBAT İstanbul MV.
㊿ Mehmet Dön KUBAT İstanbul MV.

GÜRSOY EROL
71 İST. MV.

[Signature]

70 Salih HSK
Gaziantep MV.

[Signature]

75 NİNE LÜTBETAR
DİTARBAHİZ MV.
NİNE Y. BEZAR

M. KERİM YILDIZ
30 AĞRI MV.

ETSAH GİFTLİ
VAN MİLLETVEKİLİ

Derya Bakkak 31
Gaziantep Milletvekili

[Signature]

Mustafa BİLİCİ
32 Van Milletvekili

[Signature]

İsmail AYDIN
BURSA MV.

[Signature]

Ali BOGA
35 MİT. MV.

36 Gökdem minewer Ökten
MERZİN MUK.

İsmail KAHVECİ
Karabük Muk

Horan Ali Gök
Sakarya MV.

[Signature]
Nusret Bayraktar
Rize MV.

Ekrem ÇELEBİ
Ağrı MV.

Muammer Güler
Mardin Milletvekili

[Signature]
42 İYD SAKAR
Kocaeli Milletvekili

[Signature]
43 Nurcan Dalbudak
Denizli MV.

44 Hani UĞUR
Burdur Milletvekili

45 Ayşenur İslam
Sakarya MV

[Signature]
Aydin Büyükhoğlu
Trabzon MV.

A. NEJAT KOÇER
46 GAZİANTEP MV.

ABDULKERİM GÖK
45 SANLIURFA MV.

50 Mehmet ERSOY
SİĞIRCI M.V.

51 Vural KAVUNCU
KÜTAHYA M.V.

52 Osman BAKAR
İSTANBUL M.V.

53 Ali Rıza Alaboyun
AKSARAY M.V.

54 Mucallit ZİNCİ
MALATYA M.V.

55 Mürşit BASTOĞLU
Kocaeli M.V.

56 Mehmet AKYÜREK
SARILIRMA M.V.

56 Durdu Mehmet KASTEL
OSMANIYE M.V.

58 Süleyman Bakır S. Bakır
Samsun Milletvekili

59 Mustafa SAHİN
MALATYA M.V.

60 Abdurrahim AKDAĞ
Mardin Milletvekili

61 Türkerin Dapoğlu
Tulay Kaynarca
İSTANBUL M.V.

62 H. Bayram Türkmen
HATAY M.V.

63 Adem YILMAZ

64 Haluk KASIR
İST. M.V.

66 Mustafa Ertan GÜLER
KASTAMONU M.V.

67 Seray Sarıgöz
İSTANBUL M.V.

68 Murettip ASLAN
KIRSEHİR M.V.

69 Ahmet Haluk Ertürk
İSTANBUL M.V.

70 Oktay Saral
İSTANBUL M.V.

71 Bülent UĞAR
DİZLİ M.V.

72 Cahit KAPCI
ERZURUM M.V.

M. Kemal Şakrettinoğlu

75 Feyzullah
İST. M.V.

Osman ÖREN
SİĞIRCI M.V.

BURSA

M. Bilal Mocit
İstanbul Mr.
Bil Mit

77 Mehmet Yüksel
Denizli Mr.

78 Faruk Septioğlu
Elaazığ Mr.

3000 Aksoy

80 A. R. M. S.
Kütahya Mr.

79 Hasan Pehlivi KINAY
Kütahya Mr.

81 Ahmet Yeni
Samsun Mr.

82 Zülker GÜZEL
Rize
ANKARA Mr.
83 Mehmet Ali Oğur
Kocaeli Mr.

M. İsmail Dindar
Sırnak Mr.

86 Ali Şahin
Gaziantep

89 A. Kemal Tönkay

90 Tefik Ziyeddin
Türkmen Mr.

Samir Tayyar

91 Hüseyin Erol Egecik Mr.

Kemalhan Aydın

92 Kemalhan Aydın

Mehmet Öntürk

94 Hacı Mr.

95 N. P. N. N.

Nevzat PARDİC

K. P. N. N.

Adem Kızıbal

Hacı Mr.

93 Halil Muzicioğlu

Gaziantep Milletvekili

Elaazığ Mr.

SERMINI BALIK

Ankara Mr.

Haluk Özdemir

Özdemir

RECEP ÖZEL

ANKARA Mr.

LÜLFH

TEMEZBAĞ

Elaazığ Mr.

Yunus KILIÇ

91 Kars Mr.

Nuray Şen

102 Arslan Mr.

103 Sinan

SİRİN ÜNAL

İST. Mr.

Hasan KARAL

104 Rize Milletvekili

105 Ali İhsan YAVUZ

Sakarya Mr.

Muzaffer Yurtkaya

Manisa Mr.

İlhan Dener
117 İzmir MV

108 Talya Babacan Hüseyin Filiz

Wahyettin AKSAL

111 112. Can

112 Hilmi BILGİN

Sivas MV

113 Mehmet Algin
Karaman MV.

114 Yüksel Öztay
Mardin

115 İsmet SÜ

BURSA

116 MURAT

117 Burak

118 Merve

119 Srol KAYA

120 Süreyya Sadı Bilgiç

121 Osman ÇAKIR

122 Düzce MV

123 Sibel Genç

124 Mustafa Öztürk

125 İbrahim Korkmaz

126 Salih KOCA

127 Zeynep

128 Mustafa Yettir

129 İlhan YERLİKAYA

130 Elazığ MV.

131 Tekirdağ MV.

132 İsmail Güner

133 Adem TATLI

134 Nihat ZEYBEKCI

135 Yeter Çavuşoğlu

136 Abdullah Çalır

137 Ülker ÇAN

138 Nesrin Ulu

139 Mehmet Çel

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

GEREKÇE

Anayasamızda kişinin hak ve ödevleri başlığı altında temel hak ve hürriyetlerin korunması amacıyla özel hayatın gizliliği ve haberleşme hürriyeti güvence altına alınmıştır.

Anayasa'nın 12. maddesinde, "*Herkes, kişiliğine bağlı, dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlere sahiptir. Temel hak ve hürriyetler, kişinin topluma, ailesine ve diğer kişilere karşı ödev ve sorumluluklarını da ihtiva eder.*" hükmüne yer verilmiştir. Anayasa'nın 13. maddesinde ise, temel hak ve hürriyetlerin, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasa'nın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabileceği, bu sınırlamaların Anayasa'nın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamayacağı belirtilmiştir.

Anayasa'nın 20. maddesi ile özel hayatın gizliliği ve korunması güvence altına alınmıştır. Maddenin birinci fıkrasında *herkesin özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahip olduğu ve özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamayacağı*; ikinci fıkrasında ise özel hayatın gizliliğine ilişkin hakkın sınırlandırılma koşulları belirtilmiştir.

Anayasa'nın 22. maddesinde ise herkesin haberleşme hürriyetine sahip olup haberleşmenin gizliliğinin esas olduğu, maddede sayılan durumlar dışında herhangi bir nedenle bu hürriyetin engellenemeyeceği öngörülmüştür. 22.maddeye göre; "*Herkes, haberleşme hürriyetine sahiptir. Haberleşmenin gizliliği esastır./Millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlâkın korunması veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebeplerinden biri veya birkaçına bağlı olarak usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça; yine bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emri bulunmadıkça; haberleşme engellenemez ve gizliliğine dokunulamaz. Yetkili merciin kararı yirmidört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını kırksekiz saat içinde açıklar; aksi halde, karar kendiliğinden kalkar./İstisnaların uygulanacağı kamu kurum ve kuruluşları kanunda belirtilir.*"

Anayasa Mahkemesi'ne göre; "Anayasa'nın 22. maddesinde öngörülen haberleşme özgürlüğü, kişinin kesintiye uğramadan ve sansür edilmeden başkalarıyla iletişim kurma hakkıdır. Bu özgürlük, çok daha geniş bir alanı kaplayan "özel hayatın" bir yönünü oluşturur. Dolayısıyla "*haberleşmenin gizliliği*" kavramı, özel hayatın gizliliği kavramı içinde yer alır....Özel hayatın gizliliği ile haberleşmenin gizliliği, her türlü yasa dışı müdahaleye karşı Anayasa ve diğer yasalarla güvence altına alınmıştır." (AYMK.E.2008/115,K. 2011/86,T. 2.6.2011;AYMK.E. 1996/68 ,K. 1999/1,T. 6.1.1999)

Anayasa'nın 22. maddesinde öngörülen bu güvence, hiç şüphesiz, üçüncü şahısların haberleşme özgürlüğüne yasa dışı müdahalelerini de kapsamaktadır.

Tarafı olduğumuz ve onaylamakla iç hukuk mevzuatına dahil ettiğimiz "Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunması Sözleşmesi"nin 8. maddesinde de

herkesin haberleşmesine saygı gösterilmesi hakkına sahip olduğu kurala bağlanmış, bu hakka bir kamu otoritesinin müdahalesinin ancak, ulusal güvenlik, kamu emniyeti, ülkenin ekonomik refahı, dirlik ve düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için, demokratik bir toplumda gerekli olan ölçüde ve yasayla öngörülmüş olmak koşuluyla söz konusu olabileceği belirtilmiştir.

Kişiler arasındaki haberleşme içeriklerinin suç öncesi veya belli bir suça ilişkin soruşturma kapsamında Anayasa ve kanunların belirlediği koşullar çerçevesinde öğrenilmesinin veya kayda alınmasının hukuka uygun olduğu muhakkaktır.

1412 sayılı CMUK.nun yürürlükte olduğu 1999 öncesi dönemde haberleşmenin dinlenmesi ve denetlenmesi konusunda herhangi bir düzenleyici kural öngörülmemiştir. Uygulamada CMUK.nun 91. maddesinde yer alan, sanığa gönderilen mektuplar ve sair mersulenin zapt edilebileceğine ilişkin kuralın kıyasen uygulanması suretiyle haberleşmeler denetlenmiş ise de bu tür kanıt derlemeleri özellikle öğretilde yoğun eleştirilere konu edilmiştir.

Ülkemizde iletişimin denetlenmesi ve telefonların dinlenmesi, 1 Haziran 2005 tarihine kadar 4422 sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu, bu tarihten itibaren ise 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile düzenlenmiştir.

Bu kapsamda 1/6/2005 tarihinde yürürlüğe giren 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 135 ve devamı maddelerinde, bir suç dolayısıyla yapılan soruşturma ve kovuşturmada “İletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması” ve “Teknik araçlarla izleme yoluyla” ses veya görüntü kaydının alınabilmesine dair usul ve esaslar düzenlenmiştir. Anılan düzenlemeler suçların soruşturulması sırasında ve sanık takibi amacıyla kolluk kuvvetlerince iletişime yapılan müdahaleye ilişkin olup, sadece suç işlendikten sonra" yapılan, adli amaçlı dinlemeleri kapsamaktadır. Ayrıca, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda yapılan düzenlemeye göre, dinleme adli kolluk tarafından gerçekleştirilecektir.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun;

1- "*İletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması*" kenar başlıklı 135. maddesinde, bir suç dolayısıyla yapılan soruşturma ve kovuşturmada, suç işlendiğine ilişkin kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve başka suretle delil elde edilmesi imkânının bulunmaması durumunda, hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının kararıyla şüpheli veya sanığın telekomünikasyon yoluyla iletişiminin tespit edilebileceği, dinlenebileceği, kayda alınabileceği ve sinyal bilgilerinin değerlendirilebileceği, Cumhuriyet savcısı tarafından verilen kararların derhâl hâkimin onayına sunulacağı; 135.maddenin 6.fıkrasında ise;Bu madde kapsamında dinleme, kayda alma ve sinyal bilgilerinin değerlendirilmesine ilişkin hükümlerin ancak fıkroda sayılan (katalog) suçlarla ilgili olarak uygulanabileceği;

2- "*Kararların yerine getirilmesi, iletişim içeriklerinin yok edilmesi*" kenar başlıklı 137. maddesinde, 135. maddeye göre verilen kararın uygulanması sırasında şüpheli hakkında kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmesi ya da aynı maddenin birinci fıkrasına göre hâkim onayının alınamaması halinde, bunun uygulanmasına Cumhuriyet savcısı tarafından derhâl son verileceği; bu durumda, yapılan tespit veya dinlemeye ilişkin kayıtların Cumhuriyet savcısının denetimi altında en geç on gün içinde yok edilerek, durumun bir tutanakla tespit edileceği; tespit ve dinlemeye ilişkin kayıtların yok edilmesi halinde soruşturma evresinin bitiminden itibaren, en geç onbeş gün içinde, Cumhuriyet başsavcılığının, tedbirin nedeni, kapsamı, süresi ve sonucu hakkında ilgisine yazılı olarak bilgi verileceği;

3- "*Teknik araçlarla izleme*" kenar başlıklı 140. maddesinde, maddede sayılan suçların işlendiği hususunda kuvvetli şüphe sebeplerinin bulunması ve başka suretle delil elde edilememesi halinde, şüpheli veya sanığın kamuya açık yerlerdeki faaliyetlerinin ve işyerinin teknik araçlarla izlenebileceği, ses veya görüntü kaydının alınabileceği, teknik araçlarla izlemeye hâkim, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı tarafından karar verileceği, Cumhuriyet savcısı tarafından verilen kararların yirmidört saat içinde hâkim onayına sunulacağı;

Hükme bağlanmıştır.

Diğer yandan suç ve suçluluk ile mücadelede istihbarat vazgeçilmez bir araçtır. İstihbarat çalışmaları ise, bilgi toplamak ve depolamak şeklinde olduğundan, özel hayat ve aile hayatı ile yakından ilgilidir. Elektronik yoldan yapılan iletişimin suç öncesi alanda dinlenmesi ise, haberleşme hürriyeti ile ilgilidir. Anayasal düzenlemeler karşısında, Türkiye'de istihbarat hizmetleri ancak bir kanuna dayalı olarak yapılabilecektir. İstihbarat teşkilatları tarafından yürütülen faaliyetler; suç ile ilişkili olmayıp kuruluş yasalarında yer alan görevleri kapsamında ulusal güvenliğin sağlanması amacıyla, demokratik hukuk devletine yönelik tehdit unsurlarına ilişkin olarak düzenli ve sistemli bilgi toplama ve değerlendirmeyi gerekli kıldığından; 3.7.2005 tarih ve 5397 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile AB kriterleri, Anayasanın 22 nci maddesinde yer alan temel ilkeler ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda belirtilen esaslara bağlı kalınarak, iletişime müdahalenin "hangi hallerde" yapılacağı, "karar mercii" ve "süresi" şeklindeki temel unsurlara yer verilmek suretiyle "*önleyici amaçlı istihbarat dinlemesi*" ne dair düzenlemeler yapılmıştır. Bu çerçevede 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun ek 7. maddesinde, 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununun ek 5. maddesinde, 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Millî İstihbarat Teşkilatı Kanununun "Yetkiler" kenar başlıklı 6. maddesinde, önleyici, koruyucu veya istihbari tedbirler kapsamında telekomünikasyon yoluyla yapılan iletişimin *hâkim kararıyla tespit edilebileceği*, dinlenebileceği, sinyal bilgilerinin değerlendirilebileceği ve kayda alınabileceği düzenlenmiştir.

Öte yandan 3.7.2005 tarih ve 5397 sayılı Kanunun 1.maddesi ile 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun ek 7. Maddesine eklenen fıkra hükümlerine göre; "*Bu maddede belirtilen işlemler ile 5271 sayılı Kanunun 135 inci maddesi kapsamında yapılacak dinlemeler, Telekomünikasyon Kurumu bünyesinde, Kurum başkanına*

doğrudan bağlı “Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı” adıyla kurulan tek bir merkezden yürütülür.Bu maddede belirlenen usûl ve esaslara aykırı dinlemeler hukuken geçerli sayılmaz ve bu şekilde dinleme yapanlar hakkında 26.9.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre işlem yapılır.”

Yukarıda açıklanan hükümler çerçevesinde, telekomünikasyon yoluyla iletişimin tespiti, dinlenmesi, kayda alınması ve sinyal bilgilerinin değerlendirilmesine ilişkin kararların, hangi kurumlar tarafından hangi şartlarda alınabileceği, kararların hangi mahkemeler tarafından verilebileceği, kararların taşınması gereken zorunlu unsurlar, bu kararların hangi kolluk birimlerince yerine getirileceği ve kayıtların kimlerin sorumluluğunda olduğu hususlar mevzuatta ayrıntılı olarak belirlenmiştir. Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı tarafından resen dinleme yapılmamakta, dinlemeler talep üzerine mahkemelerce verilen kararlar çerçevesinde yerine getirilmektedir. Buna göre, hâkim kararı bulunmadıkça, gecikmesinde sakınca bulunan durumlarda ise yirmidört saat içinde hâkim onayı alınmadıkça dinleme yapılabilmesi hukuken mümkün değildir.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 132 ila 140.maddelerinde “*Özel Hayata Ve Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar*” yaptırıma bağlanmış; 2/7/2012 tarihli ve 6352 sayılı Kanun ile sözkonusu maddelerdeki cezalar da arttırılmıştır.

TCK.nun “Haberleşmenin gizliliğini ihlal” başlıklı 132.maddesine göre;

*“**Madde 132-** (1) Kişiler arasındaki haberleşmenin gizliliğini ihlal eden kimse, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu gizlilik ihlali haberleşme içeriklerinin kaydı suretiyle gerçekleşirse, verilecek ceza bir kat artırılır.*

(2) Kişiler arasındaki haberleşme içeriklerini hukuka aykırı olarak ifşa eden kimse, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Kendisiyle yapılan haberleşmelerin içeriğini diğer tarafın rızası olmaksızın hukuka aykırı olarak alenen ifşa eden kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (Ek cümle: 2/7/2012-6352/79 md.) İfşa edilen bu verilerin basın ve yayın yoluyla yayımlanması halinde de aynı cezaya hükmolunur.”

TCK.nun “Kişiler arasındaki konuşmaların dinlenmesi ve kayda alınması” başlıklı 133.maddesine göre;

*“**Madde 133-** (1) Kişiler arasındaki aleni olmayan konuşmaları, taraflardan herhangi birinin rızası olmaksızın bir aletle dinleyen veya bunları bir ses alma cihazı ile kaydeden kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.*

(2) Katıldığı aleni olmayan bir söyleşiyi, diğer konuşanların rızası olmadan ses alma cihazı ile kayda alan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır.

(3) (Değişik: 2/7/2012-6352/80 md.) Kişiler arasındaki aleni olmayan

konusmaların kaydedilmesi suretiyle elde edilen verileri hukuka aykırı olarak ifşa eden kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve dörtbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. İfşa edilen bu verilerin basın ve yayın yoluyla yayımlanması halinde de aynı cezaya hükmolunur.”

TCK.nun “Özel hayatın gizliliğini ihlal” başlıklı 134.maddesine göre;

“Madde 134- (1) *Kişilerin özel hayatının gizliliğini ihlal eden kimse, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Gizliliğin görüntü veya seslerin kayda alınması suretiyle ihlal edilmesi halinde, verilecek ceza bir kat artırılır.*

(2) **(Değişik: 2/7/2012-6352/81 md.)** *Kişilerin özel hayatına ilişkin görüntü veya sesleri hukuka aykırı olarak ifşa eden kimse iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. İfşa edilen bu verilerin basın ve yayın yoluyla yayımlanması halinde de aynı cezaya hükmolunur.”*

Yukarıda açıklanan mevzuat çerçevesinde; kişiler arasındaki haberleşme içeriklerinin hukuka aykırı biçimde *tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması suç olduğu gibi*; kişilerin gizli yaşam alanına girerek veya başka suretle başkaları tarafından görülmesi mümkün olmayan bir özel yaşam olayının görüntülü veya sesli olarak saptanması ve kaydedilmesi de suçtur.

Tüm bu yasal düzenlemelere ve etkin cezai yaptırımlara rağmen kamuoyunda böcek, gizli kamera veya uzaktan dinleme sistemi gibi dünyadaki teknik gelişmelerin bu konudaki sağladığı tüm imkân ve yöntemleri yasa dışı biçimde kullanarak kişiler arasındaki konuşmaların dinlendiği, kayda alındığı ve bu kayıtların kimi zaman basın yayın yoluyla hukuka aykırı bir şekilde kullanıldığı yönünde kamuoyunda bir algı olduğu gözlemlenmektedir.

Bu çerçevede;

-Ses ve görüntü kaydedici cihazları kişilerin konut veya işyerlerine hukuka aykırı biçimde yerleştirmek suretiyle ses ve görüntü kaydı yapılması;

-Üstün teknolojik araçlarla belli bir mesafeden kişinin bulunduğu ortamda yapılan konuşmaların hukuka aykırı olarak dinlenmesi ve kayda alınması;

-Bilgisayar üzerinden kişisel verilerin yasadışı yollarla ele geçirilmesi veya kişiye ait ses ve görüntülerin rızası dışında elde edilmesi,

-Kişilerin cep telefonlarının mesajlaşma trafiğini veya kayıtlı bilgilerinin yasadışı yollarla izlenmesi ve kaydedilmesi;

Gibi kamuoyunda ciddi rahatsızlık meydana getiren sorunların vatandaşlarımızdan gelen yoğun şikayet ve talepler dikkate alınarak, sorunun çözüm yolları ve alınması gereken yasal, idari, istihbari ve gerekli diğer tüm tedbirlerin tespiti

amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından bir araştırma yapılması kamuoyunun yasama organından bir beklentisi haline gelmiştir.

Bu bağlamda yasa dışı dinlemelerin hangi araçlar kullanılarak yapıldığının, bu araçların nasıl temin edildiğinin, bu araçların imal ithal ve bulundurulması konusunda mevzuatta herhangi bir eksiklik olup olmadığı ve yaşanan bu sorunun çözümü amacıyla alınması gereken yasal, idari ve istihbari ve diğer önlemlerin tespiti için yüce meclisimize sorumluluk düşmektedir. Yüce meclisimizin bu sorumluluğu yerine getirmesi için bir meclis araştırma komisyonu kurulması gerekmektedir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

ÖZET

Anayasamızda kişinin hak ve ödevleri başlığı altında temel hak ve hürriyetlerin korunması amacıyla *özel hayatın gizliliği ve haberleşme hürriyeti* güvence altına alınmıştır. Anayasanın 20. maddesinde herkesin özel hayatına ve aile hayatının saygı gösterilmesini isteme hakkına sahip olduğu ve özel hayatın ve aile hayatın gizliliğine dokunulamayacağı ayrıca 22. maddesinde herkesin haberleşme hürriyetine sahip olduğu ve haberleşmenin gizliliğinin esas olduğu milli güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlakın korunması veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebeplerinden biri veya birkaçına bağlı olarak usulünce verilmiş hâkim kararı olmadıkça yine bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde kanunla yetkili kılınmış merciinin yazılı emri bulunmadıkça haberleşmenin engellenemeyeceği ve haberleşmenin gizliliğine dokunulamayacağı hususu anayasal güvence altına alınmıştır.

Telekomünikasyon yoluyla iletişimin tespiti, dinlenmesi, kayda alınması ve sinyal bilgilerinin değerlendirilmesine ilişkin kararların, hangi kurumlar tarafından hangi şartlarda alınabileceği, kararların hangi mahkemeler tarafından verilebileceği, kararların taşınması gereken zorunlu unsurların neler olduğu, bu kararların hangi kolluk birimlerince yerine getirileceği ve kayıtların kimlerin sorumluluğunda olduğu gibi hususlar ve bu hakların ihlali halinde uygulanacak cezai yaptırımlar mevzuatta ayrıntılı olarak belirlenmiştir.

Konuya ilişkin mevzuat çerçevesinde; kişiler arasındaki haberleşme içeriklerinin hukuka aykırı biçimde *tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması suç olduğu gibi*; kişilerin gizli yaşam alanına girerek veya başka suretle başkaları tarafından görülmesi mümkün olmayan bir özel yaşam olayının görüntülü veya sesli olarak saptanması ve kaydedilmesi de suçtur.

Anayasa ve yasalarca güvence altına alınan bu temel haklara ve etkin cezai yaptırımlara rağmen kamuoyunda böcek, gizli kamera veya uzaktan dinleme sistemi gibi dünyadaki teknik gelişmelerin bu konuda sağladığı yasal olmayan tüm yöntemleri kullanarak kişiler arasındaki konuşmaların dinlendiği, kayda alındığı ve bu kayıtların kimi zaman basın yayın yoluyla hukuka aykırı bir şekilde kullanıldığı yönünde kamuoyunda bir algı olduğu gözlemlenmektedir.

Bu bağlamda yasa dışı dinlemelerin hangi araçlar kullanılarak yapıldığının, bu araçların nasıl temin edildiğinin, bu araçların imali, ithali ve bulundurulması konusunda yasal düzenlemelerin gözden geçirilmesi ve yaşanan bu sorunun çözümü amacıyla alınması gereken yasal, idari ve istihbari ve diğer önlemlerin tespiti için Anayasamızın 98., İçtüzüğü'nün 104 ve 105. maddeleri gereğince "*Yasadışı Dinlemelerin ve Teknolojik Araçlarla Özel Hayatın Gizliliğine Yönelik İhlallerin Tespiti, Önlenmesi Ve Gerekli Tedbirlerin Alınması*" konusunda bir meclis araştırma komisyonu kurulmasını arz ve teklif ederiz.